

Прокрастинациядан қалай арылуға болады? Пайдалы тәсілдер

ЖАРИЯЛАНДЫ
03.11.2024

СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/169176/>

1. Мақсаттарды нақтылау

Кейде үлкен тапсырмалар немесе жобалар өте күрделі және қорқынышты болып көрінеді, сондықтан оларды бастау қиынға соғады. Бұл жағдайда тапсырманы нақты, кішігірім қадамдарға бөлу маңызды. Мысалы:

- Бір айлық жоба болса, оны аптаға немесе күндерге бөлетін кесте құрыңыз.
- Әр күнге кішкентай мақсат қойыңыз, мысалы, «бүгін тек жоспар құру» немесе «бүгін тек кіріспе жазу». Бұл мақсатқа жетуді жеңілдетіп, прогрессті бақылауға көмектеседі.

2. Тәртіпті сақтау

Әрекеттеріңізді күн тәртібіне салу – өнімділікті арттырудың маңызды құралы. Тапсырмаларға жүйелілік енгізу үшін:

- Күнделікті орындауға болатын әрекеттерді тізімге жазып, оларды қайталанатын тәртіпке айналдыруға тырысыңыз. Мысалы, таңертең белгілі бір уақытты маңызды тапсырмаларға, ал түстен кейін жеңілірек жұмыстарға арнаңыз.
- Өзіңізге сәйкес келетін ең өнімді уақытты анықтаңыз. Көп адамдар таңертең жақсы жұмыс істейді, бірақ кейбіреулер үшін түстен кейінгі немесе кешкі уақыт тиімді болады.

3. Маңызды тапсырмаларға назар аудару («Eat That Frog» техникасы)

Бұл техника Брайан Трейсидің әдісіне негізделген. Техникаға сай, күннің басында ең қиын немесе маңызды тапсырманы орындау керек. Бұл әдіс:

- Басты міндетті орындауды кейінге қалдырудан сақтайды.
- Қиын тапсырманы еңсеру барысында, қалған міндеттерді жеңіл қабылдауға мүмкіндік береді.

Мұны күнделікті жұмыс тәртібіңізге енгізсеңіз, өзіңізді маңызды тапсырмаларды бітіргендей сезініп, жетістікке жақындайсыз.

4. Ортадан алаңдауды азайту

Алаңдататын факторлар өнімділікті төмендетеді. Олардан арылу үшін:

- Жұмыс орныңызда телефонды алысырақ қойыңыз немесе «Беззвучный» режимге қойыңыз.
- Әлеуметтік желілерге қол жеткізуді шектеу үшін арнайы қосымшаларды қолдануға болады (мысалы, «Focus@Will», «Freedom» және т.б.).
- Егер жұмыс орныңыз шулы болса, құлаққап киіп, тыныштандыратын музыка қосу немесе шу басатын құлаққапты пайдалану пайдалы болуы мүмкін.

5. Өзіңізді марапаттау

Марапат жүйесі – мотивацияның жақсы көзі. Әрбір тапсырманы немесе қадамды орындаған кезде өзіңізді кішкентай сыйлықпен қуантсаңыз, жұмысқа деген қызығушылығыңыз арта түседі. Мысалы:

- Кітап оқуды аяқтағаннан кейін өзіңізге сүйікті тәттілерді сатып алыңыз.
- Күннің немесе аптаның соңында барлық тапсырмаларды орындасаңыз, өзіңізге демалыс беріңіз немесе достарыңызбен қыдырыңыз.

6. «Тайм-блокинг» әдісі

Бұл әдіс уақытты белгілі бір «блоктарға» бөліп, әр блокты белгілі бір тапсырмаға арнауды көздейді. Осы әдіспен жұмысты ұйымдастыру:

- 25 минут жұмыс жасап, 5 минут демалыс алу сияқты уақыт интервалдары өнімділікті арттыруға көмектеседі. Бұл «Помодоро» техникасы деп аталады.
- Ұзақ уақытты қажет ететін тапсырмаларға арналған блоктарды құрып, маңызды емес немесе жеңіл тапсырмалар үшін қысқа блоктар жасауға болады.
- «Тайм-блокинг» тапсырмаларды тиімді түрде жоспарлауға және артық уақытты босқа өткізбеуге септігін тигізеді.

7. Өзіңізді түсіну және себептерді анықтау

Прокрастинацияның негізгі себептерін түсінгенде, оларды шешу оңайырақ болады. Прокрастинацияның себебі қандай екенін анықтаңыз:

- Егер тапсырма күрделі болса, оны жеңілдетудің жолдарын іздеңіз.
- Егер ол сізге қызықсыз болса, оны қызықты етуге тырысыңыз. Мысалы, тапсырманы ойынға айналдырып, белгілі бір уақыт ішінде орындауға тырысыңыз.
- Кейде өз-өзіңізге күмәндану немесе тапсырманың күрделі екендігінен қорқу да прокрастинацияға әкеледі. Мұндай жағдайда кішкентай, бірақ нақты қадамдардан бастау арқылы сенімділікті арттырыңыз.

Нұрлыбек Жайлауов

*IT кәсіпкер, білім технологиялары саласындағы жобалардың негізін қалаушы
Bilimger.kz ақпараттық-танымдық интернет порталы бас редакторы
ubt-test.kz тест платформасы, Bilimger онлайн тіл академиясы негізін қалаушы*

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.